

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Στ. 162-210.

Γενική θεώρηση

Ο Κρέοντας παρουσιάζεται στους θεατές με μια μεγαλόπρεπη και εντυπωσιακή είσοδο. Η παρουσίαση αυτή είναι εσκεμμένη, ώστε να αρχίσει να διαφαίνεται η υπέρβαση του μέτρου, η ύβρη, και να προετοιμαστεί έτσι η πτώση και η τιμωρία. Ο Κρέοντας αρχίζει μια σειρά από απόλυτες και μεγαλόσχημες εξαγγελίες, που φανερώνουν την επιπολαιότητα και τον εγωισμό του.

Η πρώτη του ρήση αφορά τις προγραμματικές πολιτικές του δηλώσεις που έχουν την εξής διάταξη:

- α) δικαιολόγηση της σύγκλησης της γερουσίας: ο σεβασμός προς τον εκάστοτε άρχοντα.
- β) πολιτική θέση Κρέοντα: νέος βασιλιάς.
- γ) απόψεις για τη σωστή διακυβέρνηση:
 - i. ο άρχοντας πρέπει να παίρνει σωστές αποφάσεις για την πόλη και να έχει παρρησία.
 - ii. δεν πρέπει να θεωρεί κανένα φίλο ανώτερο από την πατρίδα.
- δ) θεωρητική εφαρμογή των απόψεων αυτών:
 - i. δε φοβάται να μιλήσει όταν πρόκειται για τη σωτηρία της πατρίδας
 - ii. δε θα θεωρούσε φίλο κάποιον εχθρό της πατρίδας.
 - iii. οι γνήσιοι φίλοι αποκτώνται, όταν η πατρίδα ευδαιμονεί.
- ε) πρακτική εφαρμογή των απόψεων αυτών:
 - i. ο Ετεοκλής, ως υπερασπιστής της πόλης, θα ταφεί με τιμές.
 - ii. ο Πολυνείκης, ως εχθρός της πατρίδας, δε θα ταφεί.
- στ) τελική αιτιολόγηση της απόφασής του:
 - i. οι άδικοι δε μπορεί να απολαμβάνουν τις ίδιες τιμές με τους δίκαιους.
 - ii. οι φίλοι της πόλης θα τιμώνται ζωντανοί και νεκροί.

Ειδικότερα:

Στ. 166-174:

Στο σημείο αυτό ο νέος βασιλιάς υπογραμμίζει:

- α) την αφοσίωση των μελών του Χορού στον οίκο του Λαίου και
- β) τη νομιμότητα της εξουσίας του. Φαίνεται ότι ο Κρέων δεν εμπιστεύεται το Χορό και προσπαθεί να πετύχει την αναγνώρισή του και την εξασφάλιση ενός σεβασμού και μιας αφοσίωσης όμοιας μ' αυτήν που περιέγραψε παραπάνω.

Στ. 177:

Κοινός τόπος στην αρχαία Ελληνική πολιτική σκέψη είναι η αντίληψη ότι οι ικανότητες, ο χαρακτήρας και οι διαθέσεις του ηγεμόνα δοκιμάζονται και αποκαλύπτονται στον τρόπο που ασκεί την εξουσία. Επειδή ο Κρέοντας δεν έχει δοκιμαστεί ακόμα στην εξουσία, η φράση υποκρύπτει για τους θεατές κάποια ειρωνεία.

Στ. 184-191:

Ο Κρέων δείχνει συνέπεια χαρακτήρα. Παρουσιάζεται θεοσεβής, καθώς επικαλείται ως μάρτυρα της αλήθειας των λόγων του το Δία. Ενδιαφέρεται κυρίως για την πατρίδα και τη σωτηρία της. Εκφράζει το κοινωνικό και πολιτικό ιδεώδες που επικρατούσε στην Αθήνα την εποχή που

παρουσιάστηκε η τραγωδία. Φαίνεται συνετός και ιεραρχεί σωστά τις διάφορες αξίες. Θεωρεί την πατρίδα ως το πολυτιμότερο αγαθό. Η συλλογιστική και η φιλοσοφία του είναι απόλυτα ορθές. Όμως η πρώτη πολιτική του πράξη και απόφαση δεν είναι σωστή, καθώς επιβάλλει ένα νόμο-διάταγμα που έρχεται σε αντίθεση με τον ανθρωπισμό και το άγραφο θεϊκό δίκαιο. Αυτό κλονίζει τη διακηρυγμένη θεοσέβειά του. Σ' αυτό το σημείο ανατρέπεται η συλλογιστική του και η αξιοπιστία των προγραμματικών του δηλώσεων. **Το προσωπείο του Κρέοντα είναι ωραίο και ιδεώδες αλλά το πρόσωπό του νοσεί.**

Στ. 196-206:

Στο σημείο αυτό επαναλαμβάνεται το διάταγμα παρ' όλο που είναι ήδη γνωστό στους θεατές. Αυτό συμβαίνει:

α) για να τηρηθεί η συνέπεια στον κανόνα της προοικονομίας των σκηνών, καθώς η Αντιγόνη είχε προετοιμάσει αυτή τη σκηνή και
β) για να πληροφορηθεί και ο Χορός το περιεχόμενό του. Σαν νέο στοιχείο προστίθεται εδώ το σκεπτικό πάνω στο οποίο ο Κρέων στηρίζει τις διαμετρικά αντίθετες αποφάσεις που πήρε για τα δύο αδέλφια. Επίσης ο Κρέων **παρалаίπει** ένα ουσιαστικό **στοιχείο**: την προβλεπόμενη ποινή. Ο Κρέων στηρίζει την απόφασή του στο συλλογισμό ότι ο Πολυνείκης είναι προδότης. Διαπράττει όμως σφάλμα, γιατί αποδίδει προθέσεις σ' αυτόν που δεν είχε και πιστεύει πως έχει το δικαίωμα να στερήσει την ταφή από έναν άνθρωπο, έστω κι αν αυτός είναι προδότης. Για να δικαιολογήσει την απόφασή του ο Κρέοντας χρησιμοποιεί ένα τέχνασμα. Υποστηρίζει ότι δεν πρέπει ο προδότης να τιμηθεί όπως ο υπερασπιστής της πατρίδας, γιατί η εξίσωση συνιστά αδικία σε βάρος του αγαθού. Κανείς όμως δεν είχε την απαίτηση να προσφερθούν οι ίδιες τιμές και στους δύο αδελφούς. Μπορούσε απλώς να γίνει μια τυπική ταφή έξω από τα σύνορα της Θήβας. Αυτό επέβαλλαν οι άγραφοι νόμοι. Ο Κρέων δεν καταλαβαίνει ότι η δικαιοδοσία του έχει κάποια όρια και ότι οι νεκροί δεν ανήκαν στη δικαιοδοσία της πολιτείας.

Η διαταγή του Κρέοντα θα αποτελέσει κριτήριο πολιτικής αφοσίωσης. Όσοι από τους Θηβαίους τολμήσουν να την παραβούν θα είναι εχθροί της πόλης, άρα πολιτικοί αντίπαλοι και υπονομευτές της εξουσίας του Κρέοντα.

Στ. 211-214:

Ο Χορός δίνει απόλυτο χαρακτήρα στην εξουσία του μονάρχη. Αυτό μας κάνει να σκεφτόμαστε ότι ο Χορός δεν πιστεύει όσα λέει, γιατί κανένας συνετός άνθρωπος δε θα αναγνώριζε την εξουσία ενός επίγειου μονάρχη πέραν αυτού του κόσμου, δηλαδή στους νεκρούς. Διαφαίνεται στα λόγια, λοιπόν, του Χορού μια ειρωνεία. Φαίνεται ότι ο Χορός έχει τις **επιφυλάξεις** του για την ορθότητα της διαταγής του Κρέοντα, καθώς υποδηλώνει ότι άλλοι ενδέχεται να έχουν διαφορετική άποψη για το θέμα αυτό. Τα λόγια του Χορού αποτελούν μια **διπλωματική απάντηση**, η οποία ενέχει έμμεση αποδοκιμασία. Η υποταγή του Χορού στον Κρέοντα προβάλλει έμμεσα το φόβο που νιώθει ο πρώτος απέναντι στο δεύτερο και τον αυταρχικό κι εξουσιαστικό χαρακτήρα του δεύτερου.

Στ. 216:

Ο ποιητής σκόπιμα παρουσιάζει το Χορό να παρανοεί την προτροπή του Κρέοντα και να νομίζει ότι του αναθέτει τη φύλαξη του νεκρού. Αυτή η παρανόηση του Χορού και η διευκρίνιση του Κρέοντα αποτελούν στοιχεία δραματουργικής τεχνικής που προοικονομούν και δικαιολογούν την είσοδο του φύλακα και ταυτόχρονα δίνουν την αφορμή για να παρουσιάσει ο Κρέων τις υποψίες του για τους δράστες της ταφής και τα ιδιοτελή τους κίνητρα αυξάνοντας έτσι το ενδιαφέρον

των θεατών. Από την άλλη η υπεκφυγή του Χορού υποδηλώνει ότι δεν είναι απόλυτα σύμφωνος με τις σχετικές διαταγές του Κρέοντα.

Στ. 220:

Ο Χορός στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε ή να δεχτεί την πρόταση του Κρέοντα και να τον στηρίξει ή να την απορρίψει και να εκδηλώσει ξεκάθαρα την αντίθεση του ή να τη συζητήσει. Ο ποιητής όμως δεν τον βάζει να κάνει τίποτε απ' αυτά. Στην πρώτη περίπτωση ο Χορός δεν θα μπορούσε να συμφωνήσει με έναν τύραννο και υποστηρίξει μια λανθασμένη απόφαση. Στην δεύτερη περίπτωση ο Κρέων θα οργιζόταν και θα ακολουθούσε μια σύγκρουση με το Χορό, ο οποίος θα έπρεπε να δικαιολογηθεί παραβιάζοντας το λειτουργικό του ρόλο μέσα στην τραγωδία. Παράλληλα θα μείωνε το ρόλο της Αντιγόνης και θα την εμπόδιζε να φτάσει στο ύψος στο οποίο τελικά φτάνει όταν συγκρίνεται με τον Κρέοντα. Ο Χορός λοιπόν παρουσιάζεται να απαντά με αινιγματικό τρόπο, λέγοντας πως δεν είναι κανένας τόσο ανόητος που να θέλει να πεθάνει.

Όπως συμπεραίνουμε από το εύθυμο τραγούδι της Παρόδου και από την απορία που εξέφρασε ο Χορός για το λόγο της ειδικής πρόσκλησής του, δε γνωρίζει το διάταγμα ούτε την ποινή που προβλέπεται. Η υπόθεση που κάνει εδώ ο Χορός για την ποινή εξυπηρετεί το έργο με τρεις τρόπους:

- α) αποκαλύπτει πως κίνητρο της συμπεριφοράς του Χορού είναι ο φόβος της εξουσίας του Κρέοντα,
- β) φωτίζει τον τυραννικό και αυταρχικό χαρακτήρα του Κρέοντα και
- γ) προοικονομεί τη στάση παθητικότητας και αδράνειας που θα τηρήσει ο Χορός στη συνέχεια.

Γενικότερα, ο Χορός από την αρχή βρίσκεται σε ένα δίλημμα που προδίδει σ' αυτόν κάποια τραγικότητα και τον κάνει να αποκαλύπτεται ως χαρακτήρας. Ταλαντεύεται, λοιπόν, ανάμεσα στην αφοσίωση του προς τον Πολυνείκη, κάτι όμως που θα τον οδηγήσει στην τιμωρία, και στην υποστήριξή του προς τον Κρέοντα, κάτι που θα αποτελέσει προδοσία των δεσμών του με την οικογένεια του Οιδίποδα.

Ο Χορός, πάντως, διαφωνεί με την απόφαση του Κρέοντα και αυτό φαίνεται από τα εξής:

- α) δεν υποστηρίζει ανοιχτά και ξεκάθαρα τον νέο άρχοντα
- β) απορρίπτει με διπλωματικό τρόπο τις προτάσεις συνεργασίας
- γ) μιλά με ύφος τυπικό και ψυχρό
- δ) αφήνει να φανεί ότι κίνητρο της παθητικότητάς του είναι ο φόβος.

Στ. 223-236:

Ο φύλακας τονίζει το δίλημμα που τον ταλαιπώρησε με τους εξής τρόπους:

- i. χρησιμοποιεί ένα ζωντανό εσωτερικό διάλογο με τη ψυχή του
- ii. παρεμβάλλει έναν ευθύ λόγο γεμάτο με χαρακτηριστικές ερωτήσεις
- iii. χρησιμοποιεί απλό και κοφτό λόγο που στηρίζεται πάνω σε μια βασική αντίθεση: «προχωρείς – «μένεις»

Στ.239:

Με μια συσσώρευση αρνήσεων ο φύλακας προσπαθεί να απαλλάξει τον εαυτό του από κάθε ευθύνη. Δηλώνει κατηγορηματικά ότι δε γνωρίζει το δράστη και ότι ο ίδιος δεν είναι ο δράστης. Συμπεραίνει λοιπόν μόνος του ότι θα ήταν άδικο να τιμωρηθεί.

ΣΤ. 249-279.

Γενική θεώρηση

Στους στίχους αυτούς έχουμε τη δεύτερη ρήση του φύλακα, όπου γίνεται η περιγραφή των γεγονότων. Έτσι δίνονται:

- α) τα εξωτερικά στοιχεία του τόπου: κανένα ίχνος ούτε από εκσκαφή χώματος ούτε από δράστη.
- β) τα χρονικά δεδομένα παρανομίας: η ανακάλυψη του εγκλήματος έγινε νωρίς το πρωί, επομένως η πράξη έγινε πριν χαράξει.
- γ) οι λεπτομέρειες της ταφής: όχι τύμβος, αλλά κάλυψη με σκόνη.
- δ) ο αποκλεισμός πιθανών υπαίτιων της ταφής:
 - i. δεν υπάρχει ίχνη ζώων και
 - ii. οι φύλακες αρνούνται ότι είναι οι δράστες.
- ε) η υποχρέωση ανακοίνωσης των νέων στο βασιλιά: με κλήρο ορίστηκε ο συγκεκριμένος φύλακας.
- στ) η αιτιολόγηση της αθυμίας του να παρουσιαστεί στο βασιλιά με γνωμικό: κανείς δεν αγαπά τον μαντατοφόρο κακών ειδήσεων.

Ειδικότερα:

ΣΤ. 251:

Ο φύλακας δηλώνει ότι δεν υπήρχαν ίχνη από τροχούς. Το γεγονός αυτό θα έπρεπε να δημιουργήσει στον Κρέοντα την υποψία ότι ο δράστης μάλλον είναι γυναίκα, καθώς οι γυναίκες δεν οδηγούν άρματα· και εφόσον οι γυναίκες συγγενείς είναι επιφορτισμένες με το έργο της ταφής, οι πιθανοί ύποπτοι περιορίζονται στην Αντιγόνη και την Ισμήνη. Ο Κρέων όμως δε μπορεί να σκεφτεί ότι μια γυναίκα θα έδειχνε τέτοια τόλμη.

ΣΤ. 256:

Σύμφωνα με τα έθιμα εκείνης της εποχής, όποιος έβλεπε άταφο νεκρό και δεν έριχνε πάνω του σκόνη θεωρούνταν **εναγής**, δηλαδή μiasμένος. Αυτό δηλώνει ότι ο λαός θεωρεί την ταφή του νεκρού πράξη ιερή και υποχρεωτική. Επομένως, έμμεσα αποδοκιμάζεται το κήρυγμα του Κρέοντα.

ΣΤ. 264:

Παρουσιάζονται εδώ δύο είδη θεοδικίας ή θεοκρισίας, με τα οποία απονεμόταν το δίκαιο στις αρχαίες κοινωνίες. Οι άνθρωποι πίστευαν ότι ο θεός δε μπορεί να αφήσει τον αγνό και τον αθώο να καεί ή να πεθάνει, επομένως όποιος άντεχε αυτές τις δοκιμασίες ήταν αθώος.

ΣΤ. 278-279:

Σημαντικοί στίχοι για την ερμηνεία του έργου, γιατί ο συλλογισμός στον οποίο οδηγούν ενισχύει την υπόνοια του Κρέοντα ότι η πράξη της ταφής είναι έργο των πολιτικών του αντιπάλου και ανεβάζουν τη δραματική ένταση.

Χαρακτηρισμός Κρέοντα: Ο αρχηγός του κράτους παρουσιάζεται θεοσεβής, εφόσον αποδίδει στους θεούς τη νίκη των Θηβαίων. Στη συνέχεια εκθέτει τις διοικητικές αρχές που θα εφαρμόσει κατά την άσκηση της εξουσίας του. Παρουσιάζεται φιλόπατρις και γενναίος άντρας. Θέλει να προετοιμάσει ψυχολογικά το λαό για το διάταγμά του το οποίο είναι σύμφωνο με το δίκαιο της εποχής. Διαφαίνεται ο εγωισμός του με την χρήση της αντωνυμίας *εγώ*. Είναι απόλυτος και φαίνεται αποφασιστικός.

Ο Κρέοντας στη συνέχεια ξεσπά οργισμένος. Η αντίδραση του είναι βίαιη. Μιλάει αρχικά με τρόπο προσβλητικό και αναιδή. Εκφράζει τις υποψίες του και την οργή του για κάποια αντίδραση ορισμένων ενάντια στην εξουσία του. Η αυταρχικότητα του εκφράζεται ωμά και συμπεριφέρεται εγωιστικά. Πιστεύει ότι έχει το δικαίωμα να διατάζει και να κυβερνά χωρίς διάλογο. Παντού υποπτεύεται αντίδραση και συνωμοσία. Πιστεύει πως αυτοί που διέπραξαν την ταφή είναι όργανα των πολιτικών του αντιπάλων. Είναι καχύποπτος και φοβάται για συνωμοσία.

Αναφορικά με το παιχνίδι της εξουσίας, πιστεύει ότι δεν υπάρχουν ευγενείς πράξεις. Αμέσως προεξοφλεί ότι οι βλέψεις κάποιων για την εξουσία και το κέρδος ήταν τα μόνα κίνητρα αυτής της ταφής. Θεωρεί ότι όλος ο κόσμος είναι ένας ανταγωνισμός εξουσίας και συμφερόντων. Για αυτόν δεν υπάρχουν άλλα κίνητρα δράσης, π.χ. ανθρωπιά ιδεώδη.

Στ. 280 – 331.

Γενική θεώρηση

Σ' αυτή την ενότητα έχουμε τη δεύτερη ρήση του Κρέοντα ο οποίος συνεχίζει το μονόλογο του και εκθέτει τις απόψεις του γεμάτος αυτοπεποίθηση για την ορθότητα των ιδεών και των αποφάσεών του. Πάντα κάθε τύραννος υποπτεύεται τους αντιπάλους του και βλέπει παντού δολοπλοκίες. Αυτό δηλώνεται με έναν οξύθυμο και ευερέθιστο τρόπο, στοιχείο του χαρακτήρα του Κρέοντα. Πίσω από την επιφάνεια της αυτοπεποίθησης του όμως κρύβεται η βαθύτερη αβεβαιότητά του και η **καχυποψία** του για όλους. Αυτή γίνεται φανερή στο ξέσπασμά του και στις απειλές του προς τον φύλακα και τους γέροντες του χορού. Ο θυμός του εκδηλώνεται ως εξής:

α) επίθεση κατά του Χορού και αντιστροφή της σκέψης των γερόντων για ανάμιξη θεών με το επιχείρημα ότι οι θεοί δεν τιμούν τους αδίκους.

β) άποψη για πιθανότερους υπόπτους: παλιοί πολιτικοί αντίπαλοι.

γ) επίθεση κατά του φύλακα:

i. κατηγορία ότι πληρώθηκαν από τους συνωμότες, με επιχείρημα το γνωμικό για τη φιλοχρηματία και

ii. απειλές για τιμωρία με βασανιστήρια και θάνατο, με επιχείρημα το γνωμικό για το παράνομο κέρδος.

Ο φύλακας παρουσιάζεται και εδώ ένας απλοϊκός τύπος που μέλημά του είναι μόνο να σώσει τη ζωή του. Γνωρίζει το δίκιο αλλά η ταπεινή θέση του τον κάνει να υιοθετεί στάση δειλή και συνεσταλμένη για να εξασφαλίσει την επιβίωσή του. Προς το τέλος όμως, πετά κάποιες κουβέντες που δείχνουν ότι αντιλαμβάνεται τι συμβαίνει. Διακρίνεται μια αυθάδεια όταν σχολιάζει φλύαρα τη συναισθηματική κατάσταση του βασιλιά. Στο τέλος δηλώνει πως δεν πρόκειται να επιστρέψει ακόμα κι αν βρεθεί ο δράστης της ταφής.

Ειδικότερα:

Στ.280:

Ο Κρέοντας οργίζεται με τον ισχυρισμό του Χορού ότι πρόκειται για θαύμα, καθώς αυτό μπορεί να σημαίνει ή ότι ο Χορός είναι αντίθετος στην απόφαση του ή ότι προσπαθεί να συγκαλύψει τους ενόχους.

ΣΤ.281:

Η άνοια και τα γηρατειά είναι δύο αντίθετα κακά. Συνήθως οι γέροντες είναι συνετοί. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που ξεμωραίνονται. Ο Κρέων αποδίδει στο χορό αυτό που συμβαίνει με τον ίδιο (προβολή). Ενώ είναι γέρος, φέρεται σαν μικρό παιδί. (τραγική ειρωνεία).

ΣΤ.284-288:

Για να αποδείξει ο Κρέοντας ότι ο χορός έχει άδικο χρησιμοποιεί τον εξής συλλογισμό: υπάρχουν δύο περιπτώσεις να είναι η ταφή αυτή θεόσταλη:

- α) οι θεοί τιμούν τον Πολυνείκη ως ευεργέτη, κάτι που όμως δεν ισχύει, γιατί αυτός ήρθε για να κάψει τους ναούς των θεών και να καταστρέψει τη χώρα,
- β) αν όμως ο Πολυνείκης δεν είναι ευεργέτης είναι κακός· αλλά οι θεοί είναι αδύνατο να τιμούν τους κακούς.

Ο Κρέοντας όμως κάνει λάθος, γιατί ο Πολυνείκης δεν είναι προδότης χωρίς καμιά δικαιολογία. Μάλιστα οι Αθηναίοι του 5ου αι. π.Χ. δε θα τον θεωρούσαν προδότη. Ο Πολυνείκης οργάνωσε αυτή την εκστρατεία, για να διεκδικήσει αυτό που νόμιμα του ανήκε, την εξουσία. Επομένως αυτός που θέτει σε κίνδυνο την πόλη είναι ο Ετεοκλής και όχι ο Πολυνείκης. Εξάλλου ο Κρέοντας έπρεπε να σκεφτεί και το εξής, ότι όντως οι θεοί δε φροντίζουν για τους προδότες αλλά μόνο οι θεοί του **Πάνω Κόσμου** και μόνο όσο αυτοί βρίσκονται στη ζωή. Ο Πολυνείκης όμως είναι νεκρός κι ανήκει στη δικαιοδοσία των θεών του **Κάτω Κόσμου**. Οι θεοί προσοούν για τους νεκρούς, έστω κι αν αυτοί είναι προδότες.

Η «τύφλωση» του Κρέοντα είναι φανερή. Είναι τόσο βέβαιος ότι έχει δίκιο που δεν μπορεί να σκεφτεί άλλη πιθανότητα. Και σ' αυτό έγκειται η **τραγικότητά** του. Μάλιστα πιστεύει ότι έχει τους θεούς με το μέρος του, αφού τους τιμά και προστατεύει τους ναούς τους. Δεν μπορεί να φανταστεί ότι οι θεοί έχουν άλλη άποψη.

6

ΣΤ.285:

άμφικίονας ναούς: στο σημείο αυτό έχουμε αναχρονισμό, καθώς στην εποχή του Κρέοντα δεν υπήρχαν ναοί με κίονες ολόγυρα.

ΣΤ.286:

κάναθήματα: χρυσός, άργυρος, αγγεία κάθε είδους, αγάλματα, τρίποδες. Για τα αναθήματά του ήταν ονομαστό το μαντείο των Δελφών.

ΣΤ.291:

υπό ζυγῷ λόφον δικάίως εἶχον: η πλήρη υποταγή των πολιτών στις διαταγές του τυράννου δείχνει την αντίληψη του Κρέοντα για τα δικαιώματα της αυταρχικής εξουσίας.

ΣΤ.293:

ἐξεπίσταμαι καλῶς: με την πρόθεση *εκ-* στο *ἐπίσταμαι* και με το *καλῶς* (πλεονασμός) εκφράζεται η μεγάλη αυτοπεποίθηση του Κρέοντα και η βεβαιότητά του για όσα λέει. Ενοχοποιεί ευθέως τους φύλακες που είχαν αναλάβει την επιτήρηση του νεκρού.

ΣΤ.295:

ἄργυρος: τα χρήματα από τη φύση τους δεν είναι κακά. Γίνονται κακά όταν αποκτώνται με παράνομο τρόπο ή γίνεται κακή χρήση τους.

ΣΤ.296-298:

Η επανάληψη των δεικτικών αντωνυμιών και οι ασύνδετες προτάσεις τονίζουν ιδιαίτερα τη δύναμη του χρήματος. Ταυτόχρονα φανερώνεται και η ανησυχία του Κρέοντα για τη δική του βασιλική εξουσία. Το χρήμα καταστρέφει τις πόλεις, γιατί προκαλεί τις επιθέσεις, εξαγοράζει πολιτικούς και στρατιωτικούς και βρίσκει προδότες. Ξεσπιτώνει τους ανθρώπους, γιατί αναζητούν το κέρδος ή έχουν οικονομικές διαφορές με τους συγγενείς τους κ.ά.

ΣΤ.302-303:

Ο Κρέοντας δείχνει εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη και στη θεία δίκη και πιστεύει ότι όλοι οι παράνομοι τελικά αποκαλύπτονται και τιμωρούνται.

ΣΤ.327:

εύρεθείη: πριν μπει ο Κρέοντας στα ανάκτορα, ακούει τις πρώτες λέξεις του φύλακα που τον ικανοποιούν και τον ευχαριστούν κατά κάποιο τρόπο.

ΣΤ.328:

τύχη κρινεΐ: ο φύλακας εκφράζει την αντίληψη των αρχαίων ότι όλα θα γίνουν όπως τα έχει ορίσει η μοίρα, την οποία κανείς άνθρωπος δε μπορεί να αλλάξει. Η Αντιγόνη και ο Κρέοντας θα ακολουθήσουν την μοίρα τους, την πραγμάτωση της οποίας όμως προκαλούν οι ίδιοι με τη στάση και τις αποφάσεις τους.

ΣΤ.329-330:

Ο Κρέοντας δεν ακούει τα τελευταία λόγια του φύλακα που μονολογεί. Δε θα τολμούσε ποτέ ο φύλακας να πει αυτή τη φράση μπροστά στον Κρέοντα.